

*Запровадження інтегрованого підходу до навчання
в закладах дошкільної та початкової освіти*

в процесі проведення кейс-уроків. Таким чином, кейс-уроки дозволяють одночасно з вивченням тем, органічно вплітати «soft skills» учнів: критичне мислення, комунікабельність, кмітливість, системність, тайм-менеджмент. Це креативний метод з інтригою, драматичним сценарієм і можливостями вибору, чого неможливо домогтися звичайними уроками. Вони дозволяють учням самостійно організовувати процес засвоєння матеріалу, ефективно організовувати роботу командами, дають можливість роботи з різними джерелами інформації. У дітей швидко виникає мотивація системно розібратися одразу і в усьому. Кейси — це технологія сучасного інтегрованого метапредметного навчання.

ІНТЕГРАЦІЯ ЕКОЛОГІЧНИХ ЗНАНЬ У НАВЧАЛЬНІ ДИСЦИПЛІНИ НОВОЇ УКРАЇНСЬКОЇ ШКОЛИ

Чайковська Г.Б.

Тернопільський національний педагогічний університет
імені Володимира Гнатюка

E-mail: chaicovska_anna@ukr.net

Концепція Нової української школи містить ключові компетентності, з-поміж яких виокремлено екологічну грамотність і здорове життя, що передбачає усвідомлення учнями основ екологічного природокористування, дотримання правил природоохоронної поведінки, ощадного використання природних ресурсів, розуміння важливості збереження природи для сталого розвитку суспільства [2, с. 12]. Заслуговує на увагу наскрізне формування цієї компетентності в процесі навчання кожного предмета або курсу, що є, без сумніву, надзвичайно важливим для вирішення завдань екологічної освіти в сучасному суспільстві.

Зауважимо, що інтеграція екологічних знань у навчальні дисципліни початкової школи релевантна з декількох причин. По-перше, сьогодні є очевидною неспроможність формування екологічного світогляду дитини в межах одного предмета чи однієї освітньої галузі. Досвід початкової школи щодо вирішення

*Запровадження інтегрованого підходу до навчання
в закладах дошкільної та початкової освіти*

завдання екологічної освіти в курсі «Природознавство», на жаль, не дав очікуваного результату. Тому інтеграція екологічних знань в інші навчальні дисципліни початкової школи, на нашу думку, є надзвичайно актуальною та неминучою.

У типовій освітній програмі для закладів загальної середньої освіти (1–4 клас), розробленій під керівництвом О. Я. Савченко, екологія не є самостійною освітньою галуззю, однак формування екологічної компетентності учнів початкової школи передбачено інтегрованими змістовими лініями усіх навчальних предметів. Зокрема, змістова лінія «Екологічна безпека та сталий розвиток» у галузі «Іноземні мови» спрямована на формування основ соціальної активності, відповідальності та екологічної свідомості, готовності брати участь у вирішенні питань збереження довкілля і розвитку суспільства. Засобами іноземних мов учнів орієнтують на сприймання природи як цілісної системи; взаємозв'язок людини й навколишнього середовища; готовність обговорювати питання, пов'язані зі збереженням навколишнього середовища [3]. Безперечно, найбільш екологічно спрямованою є освітня галузь «Я досліджую світ», де кожна змістова лінія пронизана ідеями формування в дітей цілісного сприйняття природи, розуміння єдності біологічного і соціального, усвідомлення необхідності їх гармонійної взаємодії. Ми переконані, що таке наскрізне проникнення екологічних ідей у зміст освітніх галузей початкової школи вибудує чітку стратегію екологізації освіти в нашій державі.

По-друге, у Концепції екологічної освіти зазначено: «Екологічна освіта, з одного боку, повинна бути самостійним елементом загальної системи освіти, а з іншого боку, виконувати інтегративну роль у всій системі освіти» [1, с. 9]. Зазначимо, що Концепція екологічної освіти України як ключовий документ реалізації екологічної освіти в Україні та елемент концепції гармонійного розвитку держави затверджений рішенням Колегії МОН України ще у 2001 р. Тому розуміння необхідності інтеграції екологічної освіти на державотворчому рівні не є інновацією сьогодення, а зрілою зваженою ідеєю стратегії розвитку національної освіти.

Запровадження інтегрованого підходу до навчання в закладах дошкільної та початкової освіти

Про важливість та необхідність проникнення екології в освітній простір, крім цього, засвідчує чималий доробок наукових праць про інтеграцію як механізм переходу на новий рівень розвитку екологічної освіти. Вчені довели, що сформувати високий рівень екологічної компетентності учнів початкової школи можливо за умови систематичної, послідовної, неперервної, комплексної урочної та позакласної роботи із дітьми молодшого шкільного віку. З огляду на це, запровадження інтегрованого підходу до навчання в початковій школі є ефективним інструментом вирішення ключових завдань екологічної освіти загалом. Таке навчання сприятиме формуванню в дитини цілісної картини сприйняття природного довкілля, мотивації до природоохоронної діяльності і в такий спосіб сприятиме переходу від знаннєвої парадигми до компетентнісної.

Зазначимо, що практика початкової школи вже має вагомий досвід і позитивні результати інтегрованого навчання. Педагоги засвідчують ефективність інтегрованого підходу у формуванні знань дітей про природу та взаємозв'язки у ній, уявлень про взаємодію і взаємовплив людини та природи, розуміння погіршення стану навколишнього середовища внаслідок нерациональної господарської діяльності та особистої причетності до екологічних проблем тощо. Однак таке навчання має фрагментарний характер (відкриті уроки, атестаційні уроки тощо) і призводить здебільшого до стихійного включення екологічних понять у різні галузі знань (вірш чи оповідання на екологічну тематику, задача екологічного змісту тощо). Поряд із цим інтегровані уроки завжди є цікавими для учнів, підвищують рівень їхнього пізнавального інтересу, сприяють формуванню творчої, креативної особистості.

Отже, інтеграція екологічних знань в освітній простір початкової школи на основі внутрішньопредметних та міжпредметних зв'язків створить умови для усвідомлення учнями важливості та престижності екологічної освіти в сучасному світі, розуміння необхідності формування власного екологічного світогляду та екологічного мислення, переконання в незаперечності екоцентричного підходу в різних галузях

*Запровадження інтегрованого підходу до навчання
в закладах дошкільної та початкової освіти*

суспільного життя.

Література

1. Концепція екологічної освіти України / Інформаційний збірник Міністерства освіти і науки України. – 2002. – № 7. – С. 3–23.
2. Концепція Нової української школи. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://drive.google.com/file/d/0BzKkv8gxSZUkMzZMbWtPYU9IWXM/view>.
3. Нова українська школа. Типова освітня програма для закладів загальної середньої освіти (1–4 клас), розроблена під керівництвом О. Я. Савченко. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://osvita.ua/school/program/program-1-4/60407/>

**ОСОБЛИВОСТІ ВИКОРИСТАННЯ МІЖПРЕДМЕТНОЇ
ІНТЕГРАЦІЇ ЯК ЗАСОБУ ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОГО
РОЗВИТКУ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ**

Шаран О.В., Бец Ю.С.

Дрогобицький державний педагогічний університет
імені Івана Франка

E-mail: Sharan_oleks@ukr.net

На сьогодні суспільству потрібні особистості високоосвічені, творчі, ініціативні, здатні мислити по-новому, приймати нестандартні рішення. Важливим завданням сучасної освіти є покращення її якості. Проте реалії навчання в сучасній школі визначаються зростаючим обсягом інформації, інтенсифікацією проходження матеріалу, постійною модернізацією і ускладненням навчальних програм. Зрозуміло, що такі умови вимагають відповідної організації освітнього процесу. При цьому дуже важливим є здоров'язбережувальний аспект навчання, адже сучасний учень часто відчуває великі фізичні та психоемоційні перевантаження. Тому дуже важливим є організувати навчальний процес так, щоб не нанести шкоди здоров'ю учня, щоб не згасав його інтерес до знань, не втрачалася віра в свої сили і при цьому забезпечувався навчальний процес у повній мірі. Інтеграція є одним з основних шляхів розв'язання цієї проблеми в початковій школі.